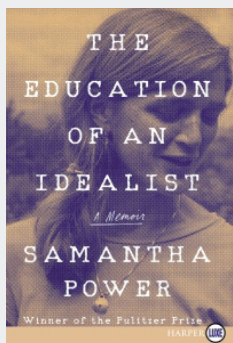


# Anmeldelse: Idealisten som handlingsmenneske

Af **Henrik Døcker**

**Samantha Power er en idealist, der tog springet fra tilskuernes rolle til at handle. Fra journalistik til diplomati. Hendes erindringer er tankevækkende læsning og et interessant nærbillede af amerikansk magt.**



Power, Samantha:  
**The Education of an Idealist: A Memoir.**  
William Collins  
2019, 580 s.

Kan man studere sig til at blive idealist? Eller er det ikke snarere noget, man bliver inspireret til? Sådanne spørgsmål melder sig ved titlen på den amerikanske Pulitzer-pris-vindende journalist Samantha Powers erindringsbog, hvis titel på dansk vel måtte hedde noget i retning af ”Hvordan jeg blev uddannet til idealist”. Ideen virker lidt kunstig,

men bekræfter – i hvert fald hos denne anmelder – en opfattelse af, at amerikanerne på nogle områder er ret så forskellige fra europæerne.

Bevares, der kan da findes eksempler på, at fremtrædende danske journalister er blevet politikere. Men Powers succesrige stigen til tops minder om den amerikanske avisdreng, der blev bladkonge. Plus at hun – i hvert fald i en periode – gjorde en forskel ved at føre amerikansk udenrigspolitik ind på en idealistisk handlingsorienteret bane, efter at det officielle USA havde udvist passivitet, da folkedrabene i Eksjugoslavien og Rwanda rasede.



**Powers succesrige stigen til tops minder om den amerikanske avisdreng, der blev bladkonge.**

Det var som medarbejder ved Carnegie-fonden for International Fred, at Power i 1990'erne ved den *smartness*, som mange finder karakteristisk for amerikanerne, skaffede sig nogle forhåndsftaler med førende udenrigspo-

Henrik Døcker (f. 1938) er journalist og forfatter. Han har specialiseret sig i folkeret, retsstaten og internationalt samarbejde. Han har arbejdet mange år i Ritzau, efterfulgt af en ansættelse hos Dansk Institut for Menneskerettigheder.

litiske tidsskrifter og dagblade, inden hun begav sig til det krigshærgede Balkan – nærmere betegnet Bosnien. I alt kom hun til at tilbringe tre år fra 1993-96 på Balkan, hvor hun fik sin ilddåb som krigskorrespondent og dermed materialet til den senere prisbelønnede bog *A Problem from Hell – America and the Age of Genocide*.

Al den brutale umenneskelighed, hun her var vidne til: Myrderier på civile i vældig udstrækning, beretningerne om nedskydningen af 8.000 mænd og drenge i den bosniske by Srebrenica, de stadige serbiske bombardementer af Sarajevo overbeviste hende om, at Balkans krigshelvede lå på linje med Holocaust. Efter tilbagekomsten til USA og erhvervelsen af en juridisk universitetsgrad fordybede Power sig i det 20. århundredes andre folkedrab: Det armenske i 1915, Saddam Husseins giftgasangreb på den kurdiske by Halabja i 1988, Pol Pots på vietnamesere under terrorregimet i Cambodja 1975-79 med flere.

### **Moralen i behold**

Det slog hende, at næsten ingen af de mange bøger af akademikere og journalister, der beskrev al denne gru, inddrog, hvordan USA officielt havde forholdt sig hertil. Hun var i en længere periode leder af et menneskeretsinstitut tilknyttet Harvard Universitet – hvor hun i dag er tilknyttet som professor med særlige opgaver – og opretholdt mange journalistiske kontakter til stadig inspiration for de tanker, hun gjorde sig, og som også udmøntede sig i flere bøger om menneskerettighederne og nogle af disses fremmeste forkæmpere.

Det mangeårige og afgrundsdybe had mellem bosniere og serbere gav hende inspiration til titlen på bogen *A Problem from Hell*. Hun gik på med krum hals og satte meget til side for at realisere alle sine tanker om behov for handlekraft på regeringsplan – i realiteten fromme ønsker om, at Hitlers folkedrab på jøderne ikke skulle gentages. Hun tog kontakt med Barack Obama, blev en del af hans kampagnestab op mod det præsidentvalg, han skulle komme til at vinde. Hans respekt for hende og hendes idealisme skaffede hende sidenhen ligefrem en stabsfunktion tæt på præsidentens embede.

Bogens styrke er nok den ægte amerikanske måde, den er skrevet på – med mange personnavne hvirvlende rundt, konkret beskrivelse af forfatterens kontakter med diverse indflydelsesrige mennesker og absolut åbenhed om mange omstændigheder omkring hendes person, det være sig rent personlige (ægteskab, børn og så videre) såvel som politiske med megen direkte tale – ja, man spørger sig selv, hvordan hun dog kan huske alle disse replikker. I 2013 kom Samantha Power for alvor ind i varmen ved at blive USA's ambassadør ved FN. Det er ironisk at tænke på, hvilken betydning FN dengang blev tilskrevet af USA, i betragtning af hvor anspændt forholdet til verdensorganisationen siden skulle udvikle sig.

### **Diplomat og aktivist**

Nu ville Power tilsyneladende få meget mere pondus i sin aktivistiske politik over for menneskeretskrænkende regimer verden over. Imidlertid blev hendes mulige personlige dilemma indfan-

get under et replikskifte med Mexicos FN-ambassadør kort efter hendes tiltræden. ”De kan ikke både være diplomat og menneskeretsaktivist,” sagde han som kommentar til, at hun havde ivret for løsladelse af den cubanske dissident Oswaldo Payá. Power stod dog fast og skulle senere tilkendegive sit fortsatte engagement for løsladelse af det, Amnesty International for mange år siden valgte at betegne som ’samvittighedsfanger’, altså folk, som alene var frihedsberøvet for deres meninger. Det skete for Power gennem en omfattende kampagne for løsladelse af navngivne kvindelige fanger af denne kategori i en stribe lande.

Eftersom Powers ærinde i stor stil synes at samles i forsøg på at få USA til at føre en mere aktivtisk udenrigspolitik, ikke mindst for at fremme menneskerettighederne, kan det undre, at hun ikke diskuterer begrebet ’intervention’ mere indgående. Omtalen af en række vestlige landes indgreb til fordel for en truet part af Libyens befolkning er overvejende refererende, men hele stilen i hendes bog bærer præg af en fortælling om kontakt-

pleje af indflydelsesrige personer, og det mere end egentlig analyse. Hendes utrættelige handlekraft er i sandhed beundringsværdig.

Power var i sin tid som FN-ambassadør engageret i striber af brændende problemer: Ebola-epidemien i Vestafrika, kampagner for tolerance over for homoseksuelle, borgerkrigen i Den Centralafrikanske Republik, folkedrab på darfurerne i Sudan med videre. Selv om USA efter en almen opfattelse må tage sit medansvar for FN’s svigt i Bosnien og Rwanda, to fatale folke-drabstilfælde, føler hun dog belæg for at konstatere, at amerikanske væbnede interventioner i en række tilfælde har været virkningsfulde: i Bosnien, (efter megen tøven, kan man tilføje) i Kosovo, Kuwait og Irak. Under alle omstændigheder har Samantha Power serveret et fascinerende nærbillede af amerikansk magtudøvelse i verdenspolitikken i en periode, hvor moralsk ansvar spillede en rolle, og hvor det officielle USA følte et vist medansvar for verdens skæbne.

○ ○ ○